

Vreme: 24.07.2026 06:30

Medij: novosti.rs

Link: <https://www.novosti.rs/planeta/svet/1630707/ugrozavanje-privatnosti-ili-cuvanje-mentalnog-zdravlja->

Autori: Dragan Radojčin

Teme: Evropska komisija

Naslov: UGROŽAVANJE PRIVATNOSTI, ILI ČUVANJE MENTALNOG ZDRAVLJA? Šta donosi zabrana društvenih mreža za mlađe od 15 godina, usvojena u Francuskoj

4813

FRANCUSKI parlament usvojio je radikalni i istorijski zakon kojim se deci mlađoj od 15 godina potpuno zabranjuje pristup i korišćenje društvenih mreža.

Ovim revolucionarnim činom, Francuska je postala prva država u Evropskoj uniji koja je uvela opštu blokadu na popularnim digitalnim platformama za ovaj uzrast, pokrenuvši globalnu lavinu u borbi protiv destruktivnog uticaja algoritama na maloletnike.

Zakon koji su izglasala oba doma francuskog parlamenta - Senat i Nacionalna skupština - predstavlja jednu od poslednjih velikih domaćih reformi predsednika Emanuela Makrona pre isteka njegovog drugog mandata. Makron je ranije ove godine oštro poručio javnosti da "mozak francuske dece nije na prodaju ni američkim platformama ni kineskim mrežama", dok je u aprilu lično pozvao mlade da se isključe sa mreža i vrate knjigama kako bi postali bolji građani.

Nove mere neće ostati samo mrtvo slovo na papiru, već sa sobom donose izuzetno stroge tehničke obaveze za tehnološke gigante poput TikToka, Instagrama i Snapčata. Kako prenose francuski mediji, ovaj ambiciozni zakon primeniće se u dve ključne faze. Već od 1. septembra ove godine, sva deca mlađa od 15 godina izgubiće mogućnost otvaranja novih naloga, budući da se uvodi obavezna, stroga verifikacija starosti za svaki novonapravljeni profil.

Nakon toga, od januara 2027. godine, zakon počinje da važi i retroaktivno za sve postojeće korisnike, što znači da će digitalne platforme imati rok od svega nekoliko meseci da identifikuju, a zatim potpuno obrišu ili blokiraju postojeće naloge svih maloletnika ispod ove starosne granice.

Da bi se ovaj plan uopšte sproveo u delo i kako bi građani nastavili da koriste društvene mreže, korisnici u Francuskoj moraću da prođu kroz sistem digitalne verifikacije starosti, koji je prethodno odobrio državni regulator za zaštitu privatnosti. Ministarka za digitalna pitanja An Le Enan potvrdila je da će tokom narednog perioda cela nacija morati da dokaže svoje godine starosti prilikom pristupa ovim aplikacijama, čime se podiže nezapamćen digitalni bedem na tlu Evrope.

Ovako radikalni rez državnog vrha usledio je nakon crnih statistika i dramatičnih izveštaja francuskih zdravstvenih institucija. Prema zvaničnim podacima tamošnjih tela za nadzor zdravlja, čak 90 odsto dece uzrasta od 12 do 17 godina svakodnevno koristi pametne telefone za izlazak na globalnu mrežu, dok svaki drugi tinejdžer provodi između dva i pet sati dnevno kucajući na telefonu.

Stručnjaci su dokazali direktnu vezu između besomučnog "skrolovanja" i drastičnog pada samopoštovanja, razvoja teške anksioznosti, kao i povećane izloženosti štetnim sadržajima koji propagiraju anoreksiju, samopovređivanje i samoubistvo.

Situaciju su dodatno usijale i kolektivne tužbe nesrećnih francuskih porodica koje su zvanično presavile tabak i tužile kinesku platformu TikTok, smatrajući njen algoritam - koji advokati opisuju kao "digitalni krek" - direktno odgovornim za samoubistva i narušeno mentalno zdravlje njihove dece. Upravo zbog toga, novi paket zakona donosi i kompletnu, proširenu zabranu korišćenja mobilnih telefona u svim francuskim srednjim školama, pri čemu će izuzetak od opšte digitalne blokade biti napravljen samo za onlajn enciklopedije, kao i specijalizovane naučne ili obrazovne baze podataka.

Usvajanjem ovog zakona Francuska je zvanično povukla nogu unutar Evropske unije i postala druga

Vreme: 24.07.2026 06:30

Medij: novosti.rs

Link: <https://www.novosti.rs/planeta/svet/1630707/ugrozavanje-privatnosti-ili-cuvanje-mentalnog-zdravlja->

Autori: Dragan Radojčin

Teme: Evropska komisija

Naslov: UGROŽAVANJE PRIVATNOSTI, ILI ČUVANJE MENTALNOG ZDRAVLJA? Šta donosi zabrana društvenih mreža za mlađe od 15 godina, usvojena u Francuskoj

zemlja na svetu koja uvodi ovako oštar nacionalni rez u digitalnom prostoru. Pariz je praksu preuzeo od Australije, koja je krajem prošle godine prva pokrenula tektonske promene zabranivši pristup mrežama za mlađe od 16 godina.

Francuski manevar već je izazvao snažan efekat prelivanja na Starom kontinentu, budući da predsednica Evropske komisije Ursula fon der Lajen najavljuje nacrt zakona za suzbijanje "predatorskih algoritama" na nivou cele Unije. Brisel jasno poručuje da je ključno pitanje kada i kako društvene mreže mogu da pristupe našoj deci, a ne obrnuto, dok su slične restrikcije za početak naredne godine već najavile Turska, Grčka, Slovenija i Velika Britanija.

Ipak, ovaj istorijski korak nailazi na žestoke udare levičarske opozicije i nezavisnih stručnjaka za sajber-bezbednost. Organizacije za zaštitu digitalnih prava glasno upozoravaju da će obavezna verifikacija starosti primorati milione punoletnih građana da tehnološkim gigantima dostavljaju lična dokumenta ili biometrijske podatke kroz skenere lica, što otvara neslućene rizike za masovno kršenje privatnosti. Sa druge strane, prva iskustva sa terena pokazuju da tinejdžeri ekspresno pronalaze prečice za obilaženje blokada preko lažnih naloga i privatnih mreža (VPN). Upravo zato skeptici smatraju da je ovaj zakon više politički manifest Makrona za skupljanje poena pred kraj drugog mandata, nego lako izvodljiva praksa u nemilosrdnoj digitalnoj džungli.

